Nr.133025214

S P R I E D U M S

Rīgā, 2014.gada 13.augustā

Rīgas rajona tiesa, tiesnese I.Ādamsone-Struža rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „Air Baltic Corporation" (turpmāk-Air Baltic vai Sūdzības iesniedzējs), reģistrācijas Nr.40003245752, sūdzību par Valsts robežsardzes (turpmāk-Iestāde) 2014.gada 21.janvāra lēmumu Nr.8 (turpmāk-Lēmums).

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas rajona tiesā 2014.gada 10.februārī saņemta Air Baltic sūdzība par Iestādes Lēmuma atcelšanu. Ar Rīgas rajona tiesas 2014.gada 19.februāra lēmumu sūdzība pieņemta un ierosināta administratīvā lieta (lietas 4.lapa).

[2] 2013.gada 9.novembrī akciju sabiedrība Air Baltic ar avioreisu BT - 772 Telaviva - Rīga uz Latvijas Republiku atveda sešus Baltkrievijas pilsoņus (turpmāk arī personas):

1) /pers. D/, kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi Nr./pases numurs/ ar derīguma termiņu no 2007.gada 29.marta līdz 2061.gada 31.augustam un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr./numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 30.oktobra līdz 2013.gada 12.novembrim, ar atļauto uzturēšanās laiku 14 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga");

2) /pers. G/, kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi /pases numurs/ ar derīguma termiņu no 2011.gada 16.jūnija līdz 2015.gada 15.maijam un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr./numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 1.novembra līdz 2013.gada 25.novembrim, ar atļauto uzturēšanās laiku 10 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga");

3) /pers. H/, kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi /pases numurs/ ar derīguma termiņu no 2012.gada 29.marta līdz 2059.gada 6.jūnijam un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr/numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 30.oktobra līdz 2013.gada 12.novembrim ar atļauto uzturēšanās laiku 14 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga");

4) /pers. I/, kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi /pases numurs/ ar derīguma termiņu no 2011.gada 29.novembra līdz 2054.gada 16.aprīlim un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr./numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 1.novembra līdz 2013.gada 25.novembrim, ar atļauto uzturēšanās laiku 10 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga");

5) /pers. J/,kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi /pases numurs/ ar derīguma termiņu norādīts no 2011.gada 3.augusta līdz 2066.gada 12.jūlijam un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr./numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 30.oktobra līdz 2013.gada 12.novembrim, ar atļauto uzturēšanās laiku 14 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga");

6) /pers. K/,kas robežkontrolē uzrādīja Baltkrievijas pilsoņa pasi /pases numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 26.jūlija līdz 2023.gada 26jūlijam un Šengenas (Lietuvas) vienreizējo „C" kategorijas vīzu Nr./numurs/ ar derīguma termiņu no 2013.gada 30.oktobra līdz 2013.gada 12.novembrim, ar atļauto uzturēšanās laiku 14 dienas, kura izmantota ieceļošanai Šengenas teritorijā 2013.gada 1.novembrī (Lietuva), izceļojis no Šengenas 2013.gada 2.novembrī (Latvija, lidosta „Rīga").

2014.gada 9.novembrī sastādīts ieceļošanas atteikums pie robežas Nr.901-13255(C) (turpmāk -Ieceļošanas atteikums) /pers. D/ (lietas 59.lapa), Nr.901-13256(C) /pers. G/ (lietas 66.lapa), Nr.901-13260(C) /pers. H/ (lietas 72.lapa), Nr.901-13257(C) /pers. I/ (lietas 79.lapa), Nr.901-13258(C) /pers. J/ (lietas 85.lapa), Nr.901-13259(C) /pers. K/ (lietas 91.lapa).

Par notikušo lestāde sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.069866, par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk-LAPK) 114.^{2}pantā paredzēto pārkāpumu (lietas 50.lapa).

2013.gada 4.decembrī lestāde pieņēma Lēmumu Nr.829-900-AA069866, ar kuru Air Baltic piemēroja naudas sodu Ls 12 600, Ls 2 100 par katru personu (lietas 46.lapa).

[3] Nepiekrītot Lēmumam, Air Baltic to apstrīdēja lestādē.

[4] Iestāde ar Lēmumu atstāja negrozītu 2013.gada 4.decembra lēmumu Nr.829-900-AA069866, norādot sekojošo (lietas 11-38.lapa).

[4.1] Imigrācijas likuma (turpmāk-IL) 21.panta pirmā daļa noteic, ka pārvadātājs pārliecinās par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti.

Savukārt LAPK 114.pants noteic, ka par tādu valstu pilsoņu pārvadāšanu, kuras nav Eiropas Savienības (turpmāk-ES) vai Eiropas Ekonomikas zonas (turpmāk-EEZ) dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku, ja minētajām personām nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu un ja to veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu, uzliek naudas sodu fiziskajām vai juridiskajām personām no 1700 līdz 2800 latiem par katru pārvadāto personu (likuma redakcija, kas spēkā 2013.gada 9.novembrī).

LAPK normās tiesībpārkāpumi formulēti tā, ka administratīvā atbildība draud par kāda priekšraksta pārkāpšanu vai tā neievērošanu, kas izpaužas darbībā vai bezdarbībā (rīcībā). Tas nozīmē, ka jābūt kādam citam administratīvajam tiesību aktam, kas šo darbību reglamentē, un tajā izteiktā priekšraksta neizpildīšanas juridiskās sekas ir administratīvā soda piemērošana saskaņā ar LAPK atbilstošo pantu vai panta daļu *(Krastiņš U. Konceptuāli par vainu administratīvajās tiesībās, Jurista. Vārds, Nr.23 (476), 2007. gada 5. jūnijs).*

Attiecīgi secināms, ka, ja IL 21.panta pirmajā daļā ir uzlikts pārvadātājam pienākums pārliecināties par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, un pārvadātājs minētos noteikumus nepilda vai neievēro, bet LAPK 114.^{2}pantā par šāda pienākuma nepildīšanu vai noteikuma neievērošanu ir paredzēta atbildība, tad IL 21.panta pirmajā daļā noteikto normu, kas pārvadātājam nosaka konkrētu pienākumu nepieļaut šādu darbību vai bezdarbību (rīcību), neievērošana ir administratīvi sodāma saskaņā ar attiecīgo LAPK 114.^{2}pantu.

Administratīvā apgabaltiesa spriedumā lietā Nr.A42585808 Valsts robežsardzes apelācijas sūdzību atzina par pamatotu un Valsts robežsardzes 2008.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.83 atstāja negrozītu.

Minētā tiesa norādījusi, ka no minētajām tiesību normām izriet *(LAPK 114^{2}.pants un IL 21.pants, kā arī IL 1.panta 7.punkts),* ka Air Baltic kā pārvadātājam ir pienākums pārliecināties par to, vai personai, kuru tā pārvadā, ir Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamie ieceļošanas dokumenti; gadījumā, ja Air Baltic no trešajām valstīm uz Latvijas Republiku pārved personas bez ieceļošanai nepieciešamajiem dokumentiem, tai kā pārvadātājam ir paredzēta arī atbildība par šādu darbību pieļaušanu. Lai Air Baltic sauktu pie administratīvās atbildības pēc LAPK 114.^{2}panta, jābūt pierādītam, ka Air Baltic pārvadājis personu uz Latvijas Republiku no valsts, kura nav ES valsts vai EEZ dalībvalsts, un personai nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu. Minētajā spriedumā secināts, ka likumdevējs Air Baltic uzlicis pienākumu pārbaudīt personai ne tikai ceļošanai derīgus dokumentus, bet arī konkrētajā valstī ieceļošanai nepieciešamos dokumentus - pasi un vīzu, tādējādi nepieļaujot tādu personu pārvadāšanu, kuras vēlas ieceļot valstī bez robežas šķērsošanai nepieciešamajiem dokumentiem.

Ņemot vērā minēto, Lēmumā pamatoti norādīts uz IL 21.panta pirmās daļas un LAPK 114.^{2}panta regulējumu.

No IL 21.panta un LAPK 114.^{2}panta izrietošais Air Balticpienākums un atbildība ir viens no likumdevēja līdzekļiem (ieviestajiem pasākumiem) nelegālās imigrācijas ierobežošanas jomā, un minētā kārtība, kādā komersantiem jāveic sava komercdarbība, Air Baltic ir stingri jāievēro. IL 21.panta pirmā daļa un LAPK 114.^{2}panta norma ir uzskatāma par blanketu normu, proti, tajās nav norādītas visas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes - tās jāmeklē citos aktos vai vispārinātā vai aprobētā tiesu praksē *(sk. Krastiņš U.Noziedzīgi nodarījumi pret dabas vidi. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2001, 19.lpp.).*

Blanketu normu iekļaušana LAPK ir vispārpieņemta prakse un tiek uzskatīta par specifisku līdzekli administratīvi tiesisko priekšrakstu formulēšanai. Tas dod iespēju sasaistīt administratīvās tiesības ar citām tiesību nozarēm, tas ir, administratīvi sodāmiem pārkāpumiem, kas saskaņā ar LAPK 1.panta pirmo daļu uzskatāmi par valstij un sabiedrībai kaitīgiem, proti, administratīvi sodāmiem. Gadījumos, kad nav iespējams administratīvajās normās iekļaut visas iespējamās darbības vai bezdarbības izpausmes (proti, kā šajā gadījumā, nav iespējams definēt, kuri konkrētā gadījumā ir tie dokumenti, kurus pārvadātājam pirms pārvadāšanas personām būtu bijis jāpārbauda, un jāgarantē, ka tikai ar šim konkrētajam gadījumam atbilstošiem derīgiem Latvijas valsts robežas šķērsošanai dokumentiem, pārvadātājs personas pārvadās),tiek veidotas blanketas normas. Pienākums pieņemt tādas normas, kuras ir pietiekami skaidras, nevar tikt pārspīlēts. Tādā gadījumā likumi kļūtu pārāk sastinguši un kazuistiski un tie vairs nebūtu taisnīgi, ņemot vērā attiecību mainību vai konkrētās lietas īpašos apstākļus *(sk. Vācijas Federālās konstitucionālās tiesas spriedumu lietā Nr. 2 BvL 4/62 BVerfGE 14, 251).* Šāda situācija kļūtu vēl jo vairāk iespējama, ja likumdevējs tā vietā, lai noteiktu būtiskākos, ilgākam laika posmam piemērojamus noteikumus, tostarp sodīšanas priekšnoteikumus, kā arī soda veidu un mēru, pārāk sīki aprakstītu katru tiesisko sastāvu.

Blanketa norma pati par sevi nav uzskatāma par neskaidru tikai tāpēc, ka ietver sevī norādi uz citos normatīvajos aktos iekļautajām tiesību normām (priekšrakstiem) *(sk. Satversmes tiesas 2008.gada 16.decembra sprieduma lietā Nr. 2008-09-0106 7.2.punktu).*

Iestāde norāda, ka Šengenas robežu kodekss reglamentē personu (ārzemnieku) pārvietošanās pār robežām kārtību. Minētais normatīvais akts nenoteic Air Baltic pienākumus vai atbildību.

Uz minēto Air Baltic pienākumu izpildes nepieciešamību norāda, cita starp, Čikāgas konvencijas 9.pielikums un likuma „Par aviāciju" 112.pants u.c. normatīvie akti.

Taču Šengenas Robežu kodeksa regulējums ir piemērojams, lai atklātu IL 21.pantā un LAPK 114. ^{2}pantā minētā termina „ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti" jēgu.

Līdz ar to Air Baltic argumenti, ka Iestāde nav tiesīga atsaukties uz citiem normatīvajiem aktiem, atklājot blanketas normas jēgu, vai arī, lai norādītu uz normatīvo regulējumu, kas cita starp norāda uz Air Baltic pienākumu izpildes obligātumu saistībā ar konkrēto gadījumu, nav pamatoti un ir noraidāmi.

[4.2] Saskaņā ar IL 21.panta pirmo daļu pārvadātājs pārliecinās par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti. Interpretējot šo normu kopsakarībā ar Šengenas Robežu kodeksa 5.panta pirmās daļas un IL 4.panta pirmās daļas nosacījumu, termins „ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti" attiecas uz pasi vai citu ceļošanas dokumentu, nepieciešamības gadījumā arī uz derīgu vīzu vai derīgu uzturēšanās atļauju, taču neattiecas uz citiem dokumentiem, kuri nav tieši saistīti ar ceļošanu Šengenas teritorijā.

Savukārt LAPK 114.^{2}panta dispozīcijā lietotais termins „Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamais ceļošanas dokuments" sistēmiski interpretējams kopsakarībā ar IL 21.panta pirmajā daļā paredzēto pienākumu. Ņemot vērā minēto, ir secināms, ka derīga vīza vai derīga uzturēšanās atļauja ir Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamais dokuments.

Saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 5.panta 1.punktu, uz trešo valstu valstspiederīgajiem attiecas šādi ieceļošanas noteikumi: viņiem ir derīgs ceļošanas dokuments vai dokumenti, kas dod tiesības šķērsot robežu, kā arī viņiem ir derīga vīza, ja tā vajadzīga saskaņā ar Padomes 2001.gada 15.marta Regulu (EK) Nr.539/2001, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas, izņemot gadījumus, ja viņiem ir derīga uzturēšanās atļauja. Saskaņā ar Eiropas Padomes 2001.gada 15.marta Regulas (EK) Nr.539/2001 1.panta 1.punktu Baltkrievijas pilsoņi ir pakļauti vīzu režīma prasībām, tātad viņiem, lai ieceļotu Šengenas zonā un apmeklētu konkrēto valsti, ir nepieciešama derīga vīza vai derīga uzturēšanās atļauja.

Pamatojoties uz iepriekšminēto, Iestāde norāda, ka, lai Baltkrievijas pilsoņi būtu tiesīgi ieceļot Latvijas Republikā, bija jābūt izpildītiem abiem nosacījumiem, proti, ka personām ir derīgas Pases un derīgas Šengenas vīzas vai derīgas uzturēšanās atļaujas, kas dotu tiesības šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu.

Konvencijas 9.pielikuma 1.nodaļā iekļauts skaidrojums, kas ir persona ar nederīgiem ceļošanas dokumentiem, un tā ir persona, kas ceļo vai mēģina ceļot:

a) izmantojot ceļošanas dokumentu, kam beidzies derīguma termiņš, vai ar nederīgu vīzu;

b) izmantojot neīstu, viltotu vai pārveidotu ceļošanas dokumentu vai vīzu;

c) izmantojot citas personas ceļošanas dokumentu vai vīzu;

d) bez ceļošanas dokumenta vai

e) bez vīzas, ja tāda nepieciešama.

Minētās normas a) un e) apakšpunkts apliecina, ka derīga vīza ir ceļošanai nepieciešamais dokuments. Par nepieciešamību pārbaudīt vīzu pakārtoti norāda arī Konvencijas 9.pielikuma 3.6.punkts, kurā noteikts, ka Līgumslēdzējas valstis iebraucējiem, kas ceļo ar gaisa transportu un kas ir likumīgi saņēmējvalsts atzītu un derīgu pasu turētāji un kam, ja nepieciešams, ir derīgas vīzas, nepieprasa uzrādīt cita veida personas identitāti apliecinošus dokumentus.

No minētā izriet, ka Air Baltic bija tiesīgs pārvadāt personas tikai tad, ja tām būtu bijušas derīgs Pases un derīgas Šengenas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, kas dod tiesības šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu.

[4.3] Vīzu izsniegšanas procesu ES dalībvalstīs regulē virkne tiesību aktu, savukārt svarīgākie praktiskie aspekti ir atspoguļoti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr.810/2009 (2009.gada 13.jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (turpmāk - Vīzu kodekss). Saskaņā ar Vīzu kodeksa I.panta pirmo daļu, Vīzu kodeksa mērķis ir paredzēt procedūras un nosacījumus, lai izsniegtu vīzas tranzītam vai plānotām uzturēšanās reizēm dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nav ilgāks par trim mēnešiem sešu mēnešu laikposmā.

Vīzu kodeksa 1.panta otrā daļa noteic, ka Vīzu kodeksu piemēro visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kam, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, vajadzīga vīza saskaņā ar Regulu Nr.539/2001, neskarot:

a) tiesības brīvi pārvietoties, kas piešķirtas trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ir ES pilsoņu ģimenes locekļi;

b) tām pielīdzināmas tiesības, kas ir dotas trešo valstu valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuriem saskaņā ar nolīgumiem starp Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un attiecīgām trešajām valstīm, no otras puses, ir dotas tiesības brīvi pārvietoties, kas ir pielīdzināmas ES valstspiederīgo un viņu ģimenes locekļu tiesībām.

Vīzu kodeksa preambulas 3.punkts noteic, ka attiecībā uz vīzu politiku kopīga tiesību aktu kopuma izveide, jo īpaši konsolidējot un attīstot *acquis* (Konvencijas, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas nolīgumu un Kopīgās konsulārās instrukcijas atbilstīgos noteikumus), ir viena no pamata sastāvdaļām, turpmāk attīstot kopēju vīzu politiku kā daudzslāņu sistēmas daļu, kuras mērķis ir atvieglot likumīgu ceļošanu un novērst nelikumīgu imigrāciju, turpmāk saskaņojot valstu tiesību aktus un vietējo konsulāro pārstāvniecību praksi, kā noteikts Hāgas programmā brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai ES.

Tādējādi vīzu politikas mērķis ir atvieglot likumīgu ceļošanu, un ar vīzu izsniegšanu novērst nelikumīgu imigrāciju.

Ņemot vērā nelegālās imigrācijas riskus likumdevējs ir izveidojis vīzu režīmu, pieņēmis Direktīvu, IL un LAPK 114.^{2}pantu u.c. normatīvos aktus. Minētais izriet no Regulas Nr.539/2001 preambulas 5.punkta, kas paredz, ka trešās valstis, kuru pilsoņiem piemēro vīzas prasību, un tās, kas ir atbrīvotas no šīs prasības, katrā atsevišķā gadījumā nosaka, rūpīgi izvērtējot dažādus kritērijus, cita starpā kritērijus attiecībā uz nelegālo imigrāciju, sabiedrisko kārtību un drošību, kā arī uz ES ārējām attiecībām ar trešajām valstīm, vienlaikus ņemot vērā ari reģionālās vienotības un savstarpības prasības.

Saskaņa ar Vīzu kodeksa 2.panta 2) punktu „vīza" ir kādas dalībvalsts izdota atļauja:

a) tranzītā šķērsot vai plānoti uzturēties dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus sešu mēnešu laikposmā, skaitot no pirmās ieceļošanas dienas attiecīgo dalībvalstu teritorijā;

b) tranzītā šķērsot dalībvalstu lidostu starptautiskā tranzīta zonas.

No minētā izriet, ka ar vīzu režīma pārkāpumu tiek radīts kaitējums ES migrācijas politikas interesēm.

[4.4] Vīzu kodeksa 2.panta 6.punkts noteic, ka „vīzas uzlīme" ir vienotas formas vīza, kā definēts Padomes Regulā (EK) Nr. 1683/95 (1995. gada 29. maijs), ar ko nosaka vienotu vīzu formu (turpmāk - Regula Nr. 1683/95)

Tātad lai ieceļotu Latvijas Republikā personām bija nepieciešamas derīgas Šengenas vīzas, kurām ir vienota forma, saskaņā ar Regulu Nr.1683/95, un kurās norādītais derīguma termiņš, cita starp, atļautais ieceļošanas reižu skaits, ir ievērots.

IL 1.panta pirmās daļas 11.punkts noteic, ka vīza ir noteikta parauga ielīme ceļošanas dokumentā. Tā apliecina, ka persona ir pieprasījusi atļauju ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā vai jebkurā Šengenas līguma dalībvalstī, vai vairākās Šengenas līguma dalībvalstīs vai šķērsot to teritoriju tranzītā un ka vīzu izsniegusī institūcija atbilstoši savai kompetencei nesaskata šķēršļus tam, ka persona vīzā norādītajā laikposmā tik reizes, cik vīzā norādīts,ieceļo un uzturas Latvijas Republikā vai jebkurā Šengenas līguma dalībvalstī, vai vairākās Šengenas līguma dalībvalstīs. Vīza pati par sevi nedod tiesības ieceļot Latvijas Republikā vai kādā no Šengenas līguma dalībvalstīm.

Tātad vīza ir kompetentu institūciju atļauja, kas noformēta ielīmes veidā un dod tiesības noteiktā laika periodā tik reizes, cik vīzā norādīts ieceļot Latvijā vai citās Šengenas līguma dalībvalstīs, ja izpildīti nosacījumi, kas minēti vīzā, piemēram, ievērots vīzas derīguma termiņš, uzturēšanās dienu skaits utt. Pie tam kompetentās institūcijas, kas izdevušas vīzu, nav saskatījušas šķēršļus tam, ka personas vīzā norādītajā laika posmā vienu reizi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā vai jebkurā Šengenas dalībvalsts teritorijā vai vairākās Šengenas līguma dalībvalstīs.

Saskaņā ar Vīzu kodeksa 24.panta 1.punkta otro daļu vīzu var izsniegt vienai, divām vai vairākām ieceļošanas reizēm. Vīzu kodeksa VII pielikuma „Vīzu uzlīmes aizpildīšana" 3.punktā Aile „Ieceļošanas reižu skaits" noteikts, ka šajā ailē norāda, cik reizes vīzas turētājam ir atļauts ieceļot teritorijā, kurā vīza ir derīga, t. i., tajā norāda uzturēšanās laikposmus, ko var sadalīt vīzas derīguma termiņa laikā. Norma paredz, ka ieceļot var vienu, divas vai vairākas reizes. Attiecīgo skaitu ieraksta pa labi no iepriekš iespiestās iedaļas, izmantojot „01", „02" vai, ja vīza dod tiesības ieceļot vairāk nekā divas reizes, saīsinājumu „MULT". Minētā norma noteic, ka vīzas derīguma termiņš beidzas, kad kopējais vīzas turētāja izbraukšanas reižu skaits ir vienāds ar atļautajām ieceļošanas reizēm, pat ja vīzā norādīto dienu skaits vēl nav pagājis.

Konkrētajā gadījumā personu Šengenas vīzās ailē „Ieceļošanas reižu skaits" norādīts „01", kas norāda uz to, ka personas varēja izmantot Šengenas vīzas ieceļošanai Šengenas valstu teritorijā tikai vienu reizi. Personas Šengenas vīzas ieceļošanai Šengenas teritorijā bija jau izmantojušas 2013.gada 1.novembrī (līdz 2013.gada 2.novembrim), ko apliecina robežsardzes spiedogi par personu ieceļošanu Pasēs. Tādējādi personas jau bija izmantojušas Šengenas vīzās atļauto ieceļošanas reižu skaitu, un līdz ar to Šengenas vīzu derīgums bija beidzies.

No Šengenas robežu kodeksa preambulas 9.punkta izriet, ka spiedogu iespiešana ļauj precīzi apliecināt robežšķērsošanas dienu un vietu, kā arī laika periodu, kurā tā izmantota.

Šengenas robežu kodeksa IV pielikums noteic spiedogu iespiešanas kārtību, un minētā pielikuma 3.punkts noteic, ka, ja ieceļo un izceļo trešo valstu valstspiederīgie, kam ir vajadzīga vīza, spiedogu pēc iespējas iespiež tā, lai tas nosegtu vīzas malu, neietekmējot vīzas datu salasāmību vai drošības elementus vīzas ielīmē: Ja ir jāiespiež vairāki spiedogi tos iespiež lapā, kas atrodas pretī lapai, kur ir vīza.

Eiropas Komisija Briselē 2006.gada 6.novembrī pieņēma Komisijas ieteikumu (C(2006) 5186 galīgā redakcija) par kopējas „Robežsargu rokasgrāmatas (Šengenas rokasgrāmatas)" izveidi dalībvalstu kompetento iestāžu lietošanai, veicot personu kontroli uz robežas, no kuras pielikumā esošās Šengenas rokasgrāmatas II daļas 4.7. punkta izriet, ka pierādījumam par ieceļošanu un izceļošanu lieto atšķirīgus spiedogus (ieceļošanas spiedogs ir taisnstūra formā, bet izceļošanas spiedogs ir taisnstūra formā ar noapaļotiem stūriem). Spiedogā ir ietverts valsts apzīmējuma burts (-i), robežšķērsošanas vietas nosaukums, datums, drošības kods un piktogramma, ar ko norāda ieceļojot vai izceļojot izmantoto transporta veidu (sauszemes, gaisa vai jūras).

Apskatot Šengenas vīzu kopijas, kas pievienotas lietai, konstatējams, ka Pasu lapās, kas atrodas pretī Šengenas vīzām iespiesti divi spiedogi, proti, taisnstūra formas spiedogi ar datumu 01.11.13. un taisnstūra formas spiedogs ar noapaļotiem stūriem ar datumu 02.11.2013, (Rīga). Uz minēto faktu esamību savos Ziņojumos norāda arī Iestādes amatpersonas.

Tātad minētie spiedogi ir attiecināmi uz Šengenas vīzām, kas atradās Pasēs, un no minētajiem robežšķērsošanas spiedogiem ir secināms, ka Šengenas vīzas nav derīgas, tā kā ir jau izmantotas ieceļošanai Šengenas teritorijā laika periodā no 2013.gada 1.novembra līdz 2013.gada 2.novembrim.

Tātad no minētā regulējuma izriet, ka svarīgi ir ne tikai, ka personas ieceļojot uzrāda Šengenas vīzas, kurās norādītais derīguma termiņš nav beidzies, bet, ka nav mainījušies priekšnoteikumi, uz kuru pamata vīza ir tikusi izsniegta, un, ka minētās vīzas tiek izmantotas ieceļošanai Šengenas dalībvalstīs, ievērojot atļauto ieceļošanas reižu skaitu, kā arī ievērojot citus vīzā noteiktos nosacījumus. Līdz ar to kompetentās iestādes izdod vīzu vai uzturēšanās atļauju, kas derīga balstoties uz normatīvajos aktos noteiktajiem nosacījumiem, ir izvērtējušas tos riskus, kas varētu rasties ārzemnieka ieceļošanas gadījumā balstoties uz vīzas izsniegšanas procesā vērtētiem nosacījumiem - vīzas mērķis, personas reputācija, apdrošināšanas periods, darba devējs, ielūdzējs, ienākumu gūšanas iespējas, naudas līdzekļu esamība noteiktam uzturēšanās periodam, uzturēšanās vieta (viesnīcas rezervācija), iepriekš fiksētie pārkāpumi utt.

No IL 4.panta pirmās daļas izriet, ka ārzemnieks ir tiesīgs ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam vienlaikus ir derīgs ceļošanas dokuments un ir derīga vīza derīgā ceļošanas dokumentā, izņemot, ja viņam ir derīga uzturēšanās atļauja.

IL 1.panta 10.punkts noteic, ka uzturēšanās atļauja ir dokuments, kas ārzemniekam dod tiesības uzturēties Latvijas Republikā noteiktu laiku vai pastāvīgi.

Padomes Regulas (EK) Nr.1030/2002 (2002.gada 13.jūnijs), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem (turpmāk - Regula (EK) Nr.1030/2002), 1.pants noteic, ka uzturēšanās atļaujas, ko dalībvalstis izdod trešo valstu pilsoņiem, sastāda vienotā formā, un tajās atvēl pietiekami daudz vietas šeit pielikumā noteiktajai informācijai. Uzturēšanās atļauju trešās valsts pilsoņiem izsniedz kā atsevišķu dokumentu ID I vai ID 2 formā.

Tātad uzturēšanās atļauja ir dokuments, kas tiek izdots noteikta parauga veidā un kurā norādītas normatīvajos aktos paredzētās ziņas par uzturēšanās atļauju, tostarp, derīguma termiņš, kurā persona drīkst uzturēties attiecīgajā Šengenas dalībvalstī.

Robežpārbaudē personas neuzrādīja dokumentus, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1030/2002 būtu atzīstami par Latvijas uzturēšanās atļauju.

Iestāde norāda, ka vīzu izsniegšana uz robežas ir atsevišķs administratīvais akts ar savu apstrīdēšanas kārtību, un vīzu pieprasīt ir tiesīgs tikai pats ārzemnieks. Līdz ar to, nepamatots ir Air Baltic arguments, ka Iestādei būtu saskaņā ar Šengenas robežu kodeksa 5.panta ceturtās daļas c) apakšpunktu jāatļauj turpināt personām ceļot tikai tāpēc, ka Šengenas vīzas nebija derīgas.

Ņemot vērā minēto un to, ka personām nebija derīgas vīzas vai derīgas uzturēšanās atļaujas, kas dotu tiesības ieceļot Latvijas Republikā un citās Šengenas līguma dalībvalstīs, Air Baltic, pārvadājot minētās personas uz Latvijas Republiku, ir pieļāvis IL 21.panta pirmajā daļā noteikto normu pārkāpumu, par kuru neievērošanu LAPK 114.^{2}pantā ir paredzēta administratīvā atbildība.

[4.5] Air Baltic norāda, ka uz Personām ir bijis attiecināms Šengenas robežu kodeksa 5.panta ceturtās daļas c) apakšpunkta regulējums, par ko Iestāde norāda, ka Latvijas Republika humānu apsvērumu dēļ, valsts interešu vai starptautisku saistībudēļ atsevišķos izņēmuma gadījumos var atļaut savā teritorijā ieceļot trešo valstu valstspiederīgajiem, kas neatbilst vienam vai vairākiem ieceļošanas nosacījumiem, proti, izsniedzot vīzas uz valsts robežas.

Vīzu izsniegšanu uz robežas regulē Vīzu kodekss. Minētā kodeksa 35.pants paredz, ka trešās valsts pilsonim, kuram vajadzīga vīza šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, izņēmuma kārtā vīzas var izsniegt robežšķērsošanas vietās tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

1) Pieteikuma iesniedzējs atbilst Šengenas Robežu kodeksa 5.panta 1.punkta a), c), d) un e) apakšpunktā iekļautajiem nosacījumiem (viņiem ir derīgs ceļošanas dokuments vai dokumenti, kas dod tiesības šķērsot robežu; viņi pamato iecerētās uzturēšanās mērķi un apstākļus; viņiem ir pietiekami iztikas līdzekļi gan iecerētās uzturēšanas laikam, gan lai atgrieztos izcelsmes valstī vai tranzītā,dotos uz trešo valsti, kurā viņus noteikti uzņems; vai arī viņiem ir iespēja likumīgi iegūt iztikas līdzekļus; viņi nav personas, par ko SIS izdots brīdinājums, lai atteiktu ieceļošanu; viņus neuzskata par apdraudējumu kādas dalībvalsts politikai, iekšējai drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskām attiecībām, un, jo īpaši, valstu datubāzes par viņiem nav izdots brīdinājums, lai minēto iemeslu dēļ atteiktu

ieceļošanas atļauju.);

2) Pieteikuma iesniedzējs nav varējis iesniegt vīzas pieteikumu iepriekš un pēc pieprasījuma iesniedz apliecinošos dokumentus, kas pamato neparedzētus un svarīgus iemeslus ieceļot;

3) Pieteikuma iesniedzēja atgriešanās savā izcelsmes vai dzīvesvietas valstī vai tranzīts caur valstīm, kas nav dalībvalstis, kas pilnībā piemēro Šengenas *acguis,* tiek vērtēta kā garantēta.

Ņemot vērā minēto regulējumu Iestādes amatpersonas, kas pieņem lēmumus par vīzas izsniegšanu uz valsts robežas ārzemniekiem humānu apsvērumu dēļ, valsts interešu vai starptautisku saistību dēļ, saņemot vīzas pieteikumu, veic lietas apstākļu novērtējumu, proti, noskaidro, vai ir izpildīti Vīzu kodeksa 35.panta nosacījumi, tostarp, izvērtē vai ārzemnieks nav varējis vīzas pieteikumu iesniegt laicīgi vēstniecībā vai konsulārajā iestādē, un vai ārzemnieks ar apliecinošiem dokumentiem var pierādīt, ka ieceļošanu viņš nav varējis laicīgi paredzēt, un, ka ieceļošanas iemesls ir ļoti svarīgs (piemēram, nav saistīts ar izklaidi vai atpūtu). Tālāk Iestādes amatpersonas izvērtē ārzemnieka ieceļošanas mērķa atbilstību minētajam regulējumam, proti, vai ieceļošana nepieciešama humānu apsvērumu dēļ, valsts interešu vai starptautisku saistību dēļ.

Tādējādi personām, lai saņemtu vīzu uz robežas, bija ne tikai jāpierāda, ka tās derīgas vīzas ieceļošanai Latvijā nav varējušas saņemt iepriekš pārstāvniecības vai konsulārajā iestādē un tām ir derīgi ceļošanas dokumenti, bet sākotnēji jāiesniedz vīzas pieteikums, ar kura iesniegšanas brīdi tiek uzsākts minētais izvērtēšanas process.

Konkrētajā gadījumā personas minētos vīzas pieteikumus neiesniedza un arī robežpārbaudē nenorādīja, ka jau pirms lidojuma personām ir bijuši tādi apstākļi, kas atbilstu Šengenas Robežu kodeksa 5.panta ceturtās daļas c) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, uz kuriem Air Baltic būtu varējis paļauties, pārvadājot personas uz Latviju.

[4.6] Iestāde norāda, ka Administratīvā apgabaltiesa un Rīgas apgabaltiesa visās administratīvā pārkāpuma lietās ar līdzīgiem lietas faktiskajiem apstākļiem, piemēram, lietā Nr.142116210, lietā Nr.142232712, lietā Nr.142111510 piemēroja pārvadātājam administratīvo sodu, spriedums minētajās lietās stājies spēkā. Līdz ar to tiesu prakse, skatot līdzīgas administratīvā pārkāpuma lietas, ir vienveidīga, un no minētās prakses ir secināms, ka administratīvā soda piemērošana pie konkrētiem lietas faktiskajiem apstākļiem ir samērīga, ko vairākās lietās iepriekš ir atzinusi gan Administratīvā apgabaltiesa, gan Rīgas apgabaltiesa.

[4.7] Air Baltic sūdzībā atsaucies uz administratīvā pārkāpuma lietu Nr.829-900-AA0066877, par ko Iestāde norāda, ka Lēmuma 6.punktā izklāstīti konkrētās administratīvās pārkāpuma lietas izskatīšanā konstatētie apstākļi. Cita starp, tiek konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, proti, pārvadātājs gada laikā izdarījis līdzīgus pārkāpumus.

LAPK 38.pants noteic, ka, ja administratīvi sodītā persona gada laikā no dienas, kad beigusies soda izpildīšana, nav izdarījusi jaunu administratīvo pārkāpumu, tā atzīstama par administratīvi nesodītu.

No Maksājumu uzdevuma datiem secināms, ka, piemēram, 2013.gada 5.martā administratīvā pārkāpuma lietā Nr.829-900-AA0066877 beigusies soda izpilde. Minētajā lietā tiesa Air Baltic noteikusi administratīvo sodu Ls 4600 apmērā par LAPK $114.^2$pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu (sods samaksāts 2013.gada 5.martā). No Iestādes rīcībā esošās informācijas un no informācijas sistēmas „Sodu reģistrs" datiem izriet, ka attiecībā pret Air Baltic daudzkārt laika periodā no 2012.gada 9.novembra līdz 2013.gada 9.novembrim beigusies soda izpildīšana par administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem atbildība paredzēta LAPK $114.^2$pantā. Piemēram, 2013.gada 21.jūnijā stājās spēkā Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr.142214712 (naudas sods samaksāts 2013.gada 26.jūlijā); 2013.gada 25.jūnijā stājās spēkā Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr. 142249912 (naudas sods samaksāts 2013.gada 26.jūlijā); 2013.gada 30.maijā stājās spēkā Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr.142121810 (naudas sods samaksāts 2013.gada l.jūlijā); 2013.gada 6.jūnijā stājās spēkā Apgabaltiesas spriedums lietā Nr. A420606710 (naudas sods samaksāts 2013.gada 16.jūlijā); 2013.gada 7.jūnijā stājās spēkā Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr.142122010 (naudas sods samaksāts 2013.gada 19.jūlijā) ; 2013.gada 14.jūnijā stājās spēkā Apgabaltiesas spriedums lietā Nr.142101310 (naudas sods samaksāts 2013.gada 19jūlijā) utt.

Tādējādi Lēmumā pamatoti norādīts, ka Air Baltic atkārtoti gada laikā par līdzīgiem pārkāpumiem administratīvi sodīts.

[4.8] Sūdzībā Air Baltic min, ka minēto pārkāpumu Air Baltic nav sankcionējis un to pieļāvuši sadarbības lidostas darbinieki, ar kuriem iesniedzējam ir līgumsaistība.

Atbilstoši Konvencijas 9.pielikuma 1.2.punkta d) apakšpunktam, līgumslēdzējas valstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegts optimāls drošības un atbilstības likumiem līmenis. Dibinot līgumsaistības, Air Baltic kā juridiskai personai ir jāizvērtē līgumsaistību atbilstība tiesību aktu prasībām, konkrētajā gadījumā, jau iepriekš minētajiem normatīvajiem aktiem, kā arī Padomes Direktīvai 2001/51/EK (2001.gada 28.jūnijs) un likuma „Par aviāciju" 112.pantam, kur noteikts, ka gaisa kuģa ekspluatants ir atbildīgs par to, lai no ārvalstīm uz Latvijas Republiku vai no Latvijas Republikas uz ārvalstīm netiktu pārvadātas personas bez ieceļošanai attiecīgajā valstī derīgiem dokumentiem.

Direktīvas preambulas 1.punkts paredz, ka ES Padome ir pieņēmusi šo Direktīvu, lai efektīvi apkarotu nelegālo imigrāciju, svarīgi, lai visas dalībvalstis ieviestu noteikumus, ar ko nosaka saistības pārvadātājiem, kuri ieved ārvalstniekus dalībvalstu teritorijā.

Turklāt, lai nodrošinātu lielāku šā mērķa efektivitāti, būtu pēc iespējas jāsaskaņo dalībvalstu paredzētie finansiālie sodi gadījumos, kad pārvadātāji nepilda savus pienākumus, ņemot vērā atšķirības dalībvalstu tiesību sistēmās un praksē.

Direktīvas preambulas 2.punkts noteic, ka šis pasākums ir ietverts vispārējos noteikumos, kuru mērķis ir ierobežot migrācijas plūsmas un apkarot nelegālo imigrāciju. Direktīvas 4.pants uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt sankcijas naudas sodu formā noteiktajos ietvaros.

Ievērojot Direktīvas 4.pantu, dalībvalstīm jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu to, ka sankcijas, kas piemērojamas pārvadātājiem atbilstoši Šengenas Konvencijas 26.panta 2. un 3.punkta noteikumiem, ir preventīvas, efektīvas un samērīgas un:

a) katrai pārvadātajai personai piemērojamā naudas soda maksimālais apjoms nav mazāks par 5000 euro vai līdzvērtīgu apjomu vietējā valūtā atbilstoši maiņas kursam, kas publicēts Oficiālajā Vēstnesī 2001.gada 10.augustā, vai

b) katrai pārvadātajai personai piemērojamā naudas soda zemākais pieļaujamais apjoms nav mazāks par 3000 euro vai līdzvērtīgu summu vietējā valūtā atbilstoši maiņas kursam, kas publicēts Oficiālajā Vēstnesī 2001.gada 10.augustā, vai

c) tā soda maksimālais apjoms, ko uzliek kā vienreizēju maksājumu par katrupārkāpumu, nav mazāks par 500 000 euro vai līdzvērtīgu summu vietējā valūtā atbilstoši maiņas kursam, kas publicēts Oficiālajā Vēstnesī 2001.gada 10.augustā, neatkarīgi no pārvadāto personu skaita.

No minētā secināms, ka ES tiesību normās ir izvērtēts šādu pārkāpumu raksturs, pārkāpuma kaitīguma pakāpe un apdraudēto interešu nozīmīgums, un noteikta obligāta prasība dalībvalstīm minimālā naudas soda robežai, proti, 3000 euro, tādējādi atzīstot, ka personas pārvadāšana bez ceļošanas dokumentiem, kas nepieciešami ieceļošanai Latvijas Republikā vai citu Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā, neatkarīgi no šāda pārkāpuma sekām, ir atzīstams par tik smagu pārkāpumu, ka sods nevar būt nesamērīgi mazs.

No minētās Direktīvas teksta ir vienmozīmīgi skaidra ES nostāja, tā pamato lestādes viedokli par nepieciešamību piemērot Air Baltic naudas sodu par tā izdarīto pārkāpumu, kā arī, ka Air Baltic ir LAPK 114.^{2}panta subjekts.

Uz Air Baltic sadarbības lidostu kā trešās valsts juridisku personu, Direktīvas prasības neattiecas, bet tas neļauj Air Baltic, kurai ir saistošas Direktīvas un attiecīgi arī izrietošo un citu normatīvo aktu prasības, aprobežoties vienīgi ar noslēgto līgumu saistību izpildi.

Konvencijas 9.pielikuma 3.33.punkts paredz, ka gaisa kuģu ekspluatanti iekāpšanas vietā veic nepieciešamos piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka pasažieriem ir tranzītvalsts un galamērķa valsts Konvencijas 9.pielikuma 3.nodaļā aprakstīto pārbaužu vajadzībām pieprasītie dokumenti. Izvērtējot noteiktos pienākumus, Air Baltic jāizvērtē papildus saistību dibināšanas vai citu pasākumu veikšanas nepieciešamība, lai tiktu ievēroti likumdevēja noteiktie nosacījumi. Veids, kādā prasību izpilde tiek realizēta, ir paša Air Baltic kompetence, un atruna par procedūras izpildes sarežģītību nav iemesls nepildīt noteiktās prasības, jo, izdodot tiesību normas, likumdevējs ir izvērtējis nepieciešamību ieviest konkrētās prasības, kā arī to izpildes iespēju.

Attiecīgi lestādes kompetencē neietilpst vērtēt vai noteikt kārtību, kādā Air Baltic jāveic dokumentu pārbaude, lai novērstu personu bez ieceļošanai nepieciešamajiem dokumentiem iekļūšanu lidmašīnā vai šo personu ierašanos uz robežpārbaudi, lai ieceļotu Latvijas Republikā, jo Konvencijas 9.pielikuma 3.43. un 3.45.punkts noteic, ka gaisa kuģa ekspluatants ir atbildīgs par no gaisa kuģa izkāpjošo pasažieru un apkalpes locekļu uzraudzīšanu un aprūpi no brīža, kad viņi pamet gaisa kuģi, līdz brīdim, kad viņi atbilstoši Konvencijas 9.pielikuma 3.42. punktam ir pielaisti pārbaudei un, ka gaisa kuģa ekspluatanta atbildība par pasažieru uzraudzīšanu un aprūpi beidzas brīdī, kad šādas personas tiek ielaistas valstī.

Tādējādi administratīvā atbildība par normatīvajos aktos noteiktā pienākuma nepildīšanu jānes pašam Air Baltic. Minētais izriet arī no Civillikuma (turpmāk-CL) normām.

Pušu starpā noslēgtais līgums ir civiltiesiska rakstura, kurā puses abpusēji brīvprātīgi vienojas par pienākumiem un atbildību. Iestāde vērš uzmanību uz CL tiesību normu kopumu, proti, CL 1782., 1515. un 2309.pantu, kas skaidri norāda uz paša atvietojamā atbildību, dažāda veida pārstāvības gadījumos.

Lai izvērtētu Air Baltic minētā noslēgtā Līguma seku rašanos, jāmin CL 1782.pants, kas paredz: ja kāds nepiegriež vajadzīgo uzmanību izvēloties kalpotājus un citus darbiniekus un nepārliecinās apriekš par viņu spējām un noderību izpildīt viņiem uzliekamos pienākumus, tad viņš atbild par zaudējumiem, ko viņi ar to nodarījuši trešajai personai. Tiesību norma skaidri norāda uz saistību dibinātāju atbildību par noslēgto līgumu rezultātā veikto darbību sekām, kaut arī to izpildītājs ir bijis otras līgumslēdzējpuses pārstāvis. Līdzīga rakstura sekas paredz arī CL 1515.pants, kur noteikts: ja kāds darbojas atklāti kā otra vietnieks, t.i., noslēdz līgumu tieši viņa vārdā, nepārkāpdams savas varas robežas, tad līgums, tiklab pienākumu, kā arī tiesību ziņā, saista tieši pašu atvietojamo. Kā arī CL 2309.panta otrā daļa regulē sekas gadījumam, kad persona ir deleģējusi citai personai veikt darbību, proti, pilnvarnieka uzņemtās saistības pilnvarotājam jāatzīst un jāizpilda kā savas paša, ja vien pirmais nav pārkāpis sava uzdevuma robežas.

Līdz ar to no civiltiesību regulējuma izriet, ka iestājas Air Baltic kā līgumslēdzēja atbildība, ja otra līgumslēdzēja puse nav noteiktajā apmērā un kārtībā pārvadātāja vārdā izpildījusi sev deleģētos uzdevumus.

Līgums ir privāto tiesību jomā dibinātas saistības, kuru rezultātā Air Baltic likumdevēja uzlikto pienākumu pilda līgumslēdzēja otras puses pārstāvis. Šādas saistības rezultātā neizpildīts pienākums neatbrīvo Air Baltic no administratīvās atbildības.

Apgabaltiesa 2011.gada 10.oktobra spriedumā lietā Nr.A42702809 atzina par pilnībā pareizu Iestādes paskaidrojumospar apelācijas sūdzībā norādīto izvērsto argumentāciju, kāpēc konkrētais pārkāpums nav atzīstams par maznozīmīgu. Turpat Apgabaltiesa norāda, ka tam, ka personas mērķis bija ieceļot citā valstī, nav nozīmes. Likumdevējs ir strikti noteicis šādas ieceļošanas Latvijas Republikā un citā Šengenas dalībvalstī aizliegumu. (...) Arī pārvadātāja paļāvība, ka (...) starptautiskās lidostas darbinieki, pārbaudot pasažieru dokumentus reģistrācijas brīdī, pildīs savus pienākumus ar pienācīgu rūpību, nav publiski tiesiskas aizsardzības vērta. Lēmumā piemērotās LAPK 114.^{2}panta normas subjekts ir tieši pārvadātājs, kurš savu atbildību nevar deleģēt citai personai. Nav nozīmes, vai par to, vai pārvadātajām personām ir robežas šķērsošanai nepieciešamie ceļošanas dokumenti, pārliecinās pats pārvadātājs vai ar citas personas starpniecību, vai pat nepārliecinās vispār, ja paļaujas, ka pārvadājamās personas ir pietiekami informētas un likumpaklausīgas.

Tādējādi Apgabaltiesa ir secinājusi, ka Air Baltic nevar savu atbildību deleģēt ne personai, ne lidostas darbiniekiem, līdz ar ko Air Baltic argumenti nav pamatoti.

[4.9] Iestāde paskaidro, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā.

Proti, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības, jākonstatē LAPK paredzēto objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums - administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk - Senāts) 2006.gada 22.decembra spriedumu lietā Nr.SKA-571/2006).*

Tādējādi tiesisks pamats saukt personu pie administratīvās atbildības ir tad, ja personas nodarījumā tiek konstatēts administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Tiesu praksē ir atzīts, ka termins „vainojams" nozīmē, ka tiesību aktos par prettiesisku nodarījumu, kuru izdarījusi persona, atzīst par administratīvo pārkāpumu tikai tad, ja šī persona ir vainīga, t.i., kad nodarījums bija izdarīts ar nodomu vai aiz neuzmanības. Ar nodomu izdarīts nodarījums (tīšs) — saprotams pārkāpums, kad persona, kas to ir izdarījusi, ir apzinājusies savas rīcības prettiesiskumu un ir paredzējusi tās kaitīgās sekas, un vēlējusies vai apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos. Aiz neuzmanības izdarīts

pārkāpums (netīšs) - saprotams pārkāpums, kad persona, kura to ir izdarījusi, ir paredzējusi kaitīgu seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi pieļāvusi, ka varēs tās novērst (pašpaļāvība), vai nav paredzējusi seku iestāšanās iespēju, kaut gan tā varēja un tai vajadzēja tās pārvarēt (nevērība).

Tiesību doktrīnā vaina tiek definēta kā personas psihiskā attieksme nodoma vai neuzmanības formā pret viņas izdarīto prettiesisko darbību vai bezdarbību un ar to saistītajām kaitīgajām sekām *(Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000, 90.lpp.).*

Tomēr minētā definīcija raksturo tikai fizisko personu vainu, jo juridiskajām personām nevar piemist psihiskā attieksme. Tāpēc tiesu praksē atzīts, ka juridisko personu vaina ir nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus:

1) vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība;

2) vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu *(sk. Senāta 2009.gada 5.marta spriedumu lietā Nr.A42450305 (SKA-19/2009)).*

Ņemot vērā minēto, Air Baltic lL 21.pantā minētā pienākuma izpilde bija jāveic vai jānodrošina tās izpilde tādā mērā, lai no trešajām valstīm uz Latvijas Republiku netiktu atvesti trešo valstu valstspiederīgie bez derīgiem ieceļošanas dokumentiem.

Ņemot vērā, ka LAPK 114.^{2}pants iekļauts LAPK 10.nodaļā „Administratīvie pārkāpumi transportā, ceļu un sakaru nozarē", administratīvā pārkāpuma objekts konkrētajā gadījumā ir transports, ceļu un sakara nozare, bet objektīvā puse ir veiktā darbība - personas, kam nav Latvijas Republikas robežas šķērsošanai nepieciešamo dokumentu, pārvadāšana, proti, aktīva darbība, kas veikta apejot normatīvajā aktā noteikto kārtību; subjekts ir fiziska vai juridiska persona - pārvadātājs, savukārt subjektīvā puse šajā gadījumā raksturo Air Baltic, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu un veikusi personas, kurai nav robežas šķērsošanai nepieciešamo dokumentu, pārvadāšanu uz Latvijas Republiku, attieksmi pret veikto pārkāpumu, proti, subjektīvā puse pauž administratīvā pārkāpuma subjekta psihisko attieksmi pret savu prettiesisko darbību vai bezdarbību un tās sekām. Subjektīvas puses elementi ir vaina, motīvs un mērķis.

No lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka pienākums nav izpildīts, jo personas bez ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamajiem dokumentiem ir atvestas. Pie tam Air Baltic personu pārvadāšanas faktu nenoliedz un ir atzinis. Air Baltic nav norādījis uz apstākļiem, kas liecinātu, ka lidostas darbinieki nevarēja pārbaudīt to, vai personām ir derīgi dokumenti, kas nepieciešami ieceļošanai Latvijas Republikā. Tas, ka lidostas darbinieki pieļāva kļūdu, nenozīmē, ka kvalitatīva dokumentu pārbaude nebija iespējama.

Tātad arī fakts, ka atbilstoši paša Air Baltic noslēgtajam līgumam tā nevar vērst regresa prasību pret lidostu par pieļautajām kļūdām, nemaina to, ka dokumentu pārbaudi bija iespējams veikt. Pie tam, derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas konstatēšana ir salīdzinoši vienkārša. Līdz ar to, Air Baltic ir vainojams minētajā tiesību pārkāpumā.

Konkrētajā gadījumā Air Baltic darbībās ir saskatāmi visi LAPK 114^{2}.pantā paredzētie pārkāpuma sastāvu veidojošie elementi. Proti, lietā nav strīda par to, ka ir pārvadāti tādas valsts pilsoņi, kura nav ES vai EEZ dalībvalsts, no šīs valsts uz Latvijas Republiku.

Air Baltic 2013.gada 9.novembrī no Telavivas (Izraēlā) uz Rīgu atvedis personas - Baltkrievijas pilsoņus. Air Baltic šo faktu nenoliedz. Lietā nav strīda par to, ka Izraēla un Baltkrievija nav ES vai EEZ dalībvalsts. Tādējādi lietā nav strīda arī par to, ka saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu un lL šīm personām ieceļošanai Latvijas Republikā bija nepieciešams derīgs ceļošanas dokuments un derīga vīza vai uzturēšanās atļauja, kas dod tiesības šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu. Personām Šengenas vīzas nebija derīgas. Lietā pierādīts, ka personām ieceļošanai Latvijas Republikā bija nepieciešamas arī derīgas vīzas vai derīgas uzturēšanās atļaujas, kas atļauj šķērsot Latvijas valsts robežu. Personām nebija derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, kas nepieciešamas ieceļošanai Latvijā.

Lietā nav strīda arī par to, ka pārvadāšanu veica Air Baltic ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu. Air Baltic atzīst, ka Lēmumā minētās personas uz Latvijas Republiku atvedis ar lidmašīnu.

Subjektīvā puse raksturo Air Baltic, kas izdarīja administratīvo pārkāpumu un pieļāva paviršu personu uzrādīto dokumentu pārbaudi, kas nepieciešami ieceļošanai Latvijā, attieksmi pret savu prettiesisko darbību vai bezdarbību un tās sekām. Tādējādi subjektīvo pusi raksturo Air Baltic attieksme pret savu ar lL 21.pantu noteikto pienākumu nepildīšanu. Air Baltic nenodrošināja normatīvajos aktos noteikto dokumentu pārbaudi tā, lai tā tiktu veikta kvalitatīvi un netiktu izdarīti administratīvie pārkāpumi, un tikai paļāvās uz sadarbības lidostas darbiniekiem, ka tie pildīs pienākumus ar pienācīgu rūpību. Air Baltic norāda uz noslēgtajiem līgumiem ar sadarbības lidostu

kā attaisnojumu savu pienākumu nepildīšanai, kas raksturo pārkāpuma subjektīvo pusi.

Iestāde paskaidro, ka pati līguma noslēgšana vai nenoslēgšana ar sadarbības lidostu nav attaisnojums ar likumu noteikto pienākumu nepildīšanai un Air Baltic atbrīvošanai no administratīvās atbildības par izdarīto pārkāpumu. Pie tam līguma noslēgšana ar sadarbības lidostu nav uzskatāma par objektīviem apstākļiem, kas izslēdz Air Baltic administratīvo atbildību. Iestāde norāda, ka tās ieskatā pārkāpuma objektīvā puse ir personas uzvedības ārējā izpausme, kas var radīt kaitīgas sekas. Tā var būt prettiesiska darbība vai bezdarbība.

Air Baltic nav norādījusi uz apstākļiem, kas liecinātu, ka lidostas darbinieki nevarēja pārbaudīt to, vai personai ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti. Tas, ka lidostas darbinieki pieļāva kļūdu, nenozīmē, ka dokumentu pārbaudi kvalitatīvi nebija iespējams veikt.

Iestādei nav tiesību apšaubīt ne likumdevēja gribu, ne arī to, ka likumdevējs konkrētu tiesisku regulējumu ieviesis likumīgi un pamatoti, izvērtējot arī konkrētu tiesību normu piemērojamību ikdienas dzīves situācijām konkrētajā jomā. Iestāde neveic kontroli pār tiesību normu tekstuālo redakciju vai pār tiesību normas adresātam radušās piemērošanas un izpildes grūtībām.

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk - Satversme) 64.pants noteic, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai. Iestādes kompetencē neietilpst vērtēt konkrēta normatīvā akta izpildes iespējas un tā pieņemšanas nepieciešamību un ietekmi.

Viena no senākajām tiesiskās domāšanas atziņām ir tāda, ka likums jāievēro arī tad, ja tas ne visai pilnīgi, personas skatījumā, apmierina taisnīguma prasības. Tiesiskās drošības labad personai ir jāpakļaujas arī tādiem likumiem, kurus tā pati uzskata par netaisnīgiem. Kamēr tiesību norma ir spēkā, tā ir jāievēro vai pret to likumā noteiktā kārtībā ir jāceļ iebildumi. Kā atzīts tiesību literatūrā, pozitīvās (rakstītās) tiesības ir jārespektē, lai tiktu garantēta tiesiskā drošība un tiesību sistēmas funkcionēšana. *(Horns N. Ievads tiesību zinātnē un filozofijā. Likums un Tiesības, decembris, 2000, 354.lpp.)*

Persona nevar tiesību normu vienkārši ignorēt. Noliedzoša un nievājoša attieksme pret tiesībām jeb tiesību nihilisms mazina demokrātiskas valsts funkcionēšanas spēju. Jāņem vērā, ka vienas personas interešu ierobežošana tika izdarīta, rūpējoties par sabiedrības interesēm kopumā. Savukārt likumu ievērošana ir jebkuras tiesību sistēmas balsts. Tiesiskā kārtība kā tāda ir aizsargājama vērtība. Tiesiskuma princips nedod tiesības personai vienkārši nepildīt un neievērot tiesību normas.

Atsaucoties uz Apgabaltiesas 2011.gada 24.marta spriedumu lietā Nr.A42760008, Iestāde norāda, ka tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumiem, un kā nepamatotu noraida Air Baltic argumentu, ka par pieļauto pārkāpumu Air Baltic jau faktiski ir uzlikts sods, jo tai ir pienākums par saviem līdzekļiem personu nogādāt atpakaļ. Tiesas ieskatā tiesību normās paredzētais pienākums atzīstams par Air Baltic pienākumu novērst izdarītā administratīvā pārkāpuma sekas. Administratīvā soda uzlikšana personu neatbrīvo no neizpildītā pienākuma izpildīšanas vai no seku novēršanas. Tiesību normās paredzētie pienākumi, proti, Air Baltic pienākums nelikumīgi atvesto ārzemnieku nogādāt atpakaļ valstī, no kuras tas tika atvests vai kādā trešajā valstī, kurā ārzemniekam ieceļošana ir garantēta saskaņā ar IL 21.pantu, neizslēdz Air Baltic administratīvo atbildību par pieļautajiem likumpārkāpumiem, veicot pārvadājumus. Līdz ar to Apgabaltiesa ir atzinusi, ka novērst ar ārzemnieka prettiesisku atvešanu radītās sekas ir Air Baltic pienākums, kas savukārt neizslēdz administratīvā soda piemērošanu.

[4.10] Air Baltic sūdzībā norādījis, ka nespēj ar 100% precizitāti veikt dokumentu pārbaudi ārzemniekiem, par ko Iestāde norāda, ka saskaņā ar LAPK 114.^{2}pantu Air Baltic tiek saukts pie administratīvās atbildības tikai par tādu valstu pilsoņu pārvadāšanu, kuras nav ES vai EEZ dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku, ja minētajām personām nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu un ja to veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu.

Tātad administratīvā atbildība iestājas tikai tad, ja pasažieris ir trešo valstu valsts piederīgais, kas tiek atvests no trešās valsts. Ņemot vērā to, ka Air Baltic pasažieru lielākā daļa ir ES pilsoņi vai ārzemnieki, kas ceļo no ES vai EEZ dalībvalstīm, pārbaudāmo pasažieru apjoms, par kura prettiesisku pārvadāšanu būtu iespējams piemērot sodu, ir ievērojami mazāks.

Jāņem vērā, ka minētā prasība attiecas ne tikai uz Air Baltic, bet arī citām aviokompānijām, kuru pārvadājumu apjoms ir daudz lielāks vai daudz mazāks nekā Air Baltic, un ir attiecināms uz visām valstīm visā Šengenas teritorijā.

Iestādes ieskatā par normatīvajos aktos noteikto pienākumu pienācīgu izpildi var liecināt tikai tas, ka tiesību subjekts nav pieļāvis pārkāpumus vai to īpatsvars robežojas ar atsevišķiem gadījumiem. Līdz ar to minētie pieteicēja argumenti nav pamatoti un ir

noraidāmi.

[4.11] Iestāde norāda, ka LAPK 7.panta pirmā daļa noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Minētā panta otrā daļa noteic, ka arī lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

Tādējādi LAPK norāda, ka administratīvie sodi administratīvo pārkāpumu lietās piemērojami saskaņā ar LAPK normatīvo regulējumu, nevis Kriminālprocesu.

Norāda, ka Iestāde nekad nav izteikusi apgalvojumu, ka administratīvo pārkāpumu lietas, par kurām atbildība paredzēta LAPK 114.^{2}pantā, ECTK izpratnē ir krimināllietas.

Iestāde ir atsaukusies uz ECT atzinumu, ka administratīvie pārkāpumi pēc savas būtības (ņemot vērā sankcijas bardzību) pieskaitāmi krimināpārkāpumiem. Arī Satversmes tiesa ir norādījusi, ka uz protokola pamata tiek izdots administratīvais akts, kurš administratīvo pārkāpumu lietā ir saistīts ar tāda soda piemērošanu, kas pielīdzināms krimināltiesiskai sankcijai *(sk. Satversmes tiesas 2005.gada 6.janvāra spriedumu lietā Nr.2004-16-01).*

Tātad administratīvā pārkāpuma lietās sankcija ir pielīdzināma krimināltiesiskajai sankcijai, taču tas nenozīmē, ka administratīvā pārkāpuma lietās būtu tieši piemērojamas Kriminālprocesuālās normas, jo LAPK 7.panta pirmās daļas regulējums to neparedz. Līdz ar to Air Baltic arguments nav pamatots un ir noraidāms.

[4.12] Izvērtējot soda samērīgumu, jāņem vērā, ka jebkādi personas tiesību ierobežojumi pieļaujami tikai nolūkā sasniegt likumdevēja noteikto mērķi.

Saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvais sods ir atbildības līdzeklis, kas tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī, lai tiesību pārkāpējs un citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Ņemot vērā Senāta 2009.gada 12.februāra spriedumā lietā Nr.A42247205 SKA - 15/2009, ir secināms, ka konkrētajā gadījumā pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu nav pieļaujama.Minētā spriedumā norādīts, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu, 32.panta otro daļu, 21.panta pirmo daļu Senāts secina, ka gadījumā, ja persona ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu (ir konstatēts administratīvā pārkāpuma izdarīšanas fakts), institūcijai (amatpersonai), kas ir pilnvarota izlemt lietu, ievērojot LAPK 32.panta otrajā daļā un 21.panta pirmajā daļā noteikto, ir jāizvērtē konkrētās lietas apstākļi un atbilstoši tiem jāpieņem lēmums par soda uzlikšanu vai ja pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu, par pārkāpēja atbrīvošanu no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu. Senāts uzskata, ka likumdevējs, paredzot iespēju maznozīmīga pārkāpuma gadījumā atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības, ir ņēmis vērā samērīguma principu. Šī principa ievērošanu nodrošina tiesību piemērotājs, kas ir pilnvarots pieņemt lēmumu pārkāpuma lietā. Senāta ieskatā administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, ja, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus (tostarp izdarītā pārkāpuma raksturu un citus lietā būtiskus apstākļus), administratīvā soda uzlikšana par izdarīto pārkāpumu nebūtu lietderīga. Citiem vārdiem, izdarītais pārkāpums ir tik nebūtisks, ka par to pārkāpējam nav nepieciešams uzlikt sodu, bet ir pietiekami izteikt mutvārdu aizrādījumu, kas ir preventīvs (audzinoša rakstura) līdzeklis, kas vērsts uz to, lai persona, kas ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, saprastu savas uzvedības prettiesiskumu un turpmāk to nepieļautu.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka gadījumā, ja pārkāpums tiek atzīts par maznozīmīgu, tam tomēr jākalpo par preventīvu (audzinoša rakstura) līdzekli, lai nepieļautu turpmāku pārkāpumu izdarīšanu, un pārkāpumam pēc savas būtības ir jābūt mazsvarīgam.

Konkrētajā gadījumā uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi ir konstatējams, ka Air Baltic ir veicis virkni pasākumus, lai samazinātu administratīvo pārkāpumu atkārtošanos, taču fiksēto administratīvo pārkāpumu skaits gada laikā (50 pārkāpumi) ir būtiski palielinājies salīdzinājumā ar 2012.gadu (36 pārkāpumi).

Administratīvās lietas ietvaros ir konstatēts, ka par līdzīgu pārkāpumu Air Baltic jau iepriekš gada laikā daudzkārt administratīvi sodīts (lieta Nr.829-900-AA0668877), tātad saskaņā ar LAPK 34.panta pirmās daļas 2.punktu un LAPK 38.pantu ir konstatējami apstākļi,

kas pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu. Kopumā uz administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdi fiksēti 50 līdzīgi pārkāpumi viena gada laikā, kas salīdzinājumā ar 2010.gadu un 2011.gadu

(2010.gadā vidēji pārvadātājam fiksēti 80-95 pārkāpumi gada laikā) ir uzskatāms par būtisku samazinājumu, kas ir ņemams vērā, lemjot par administratīvā soda mēru un ir uzskatāms par apstākli, kas mīkstina Air Baltic atbildību par izdarīto administratīvo pārkāpumu, taču uz 2013.gada 9.novembri fiksēto pārkāpumu skaits ir daudz lielāks nekā 2012.gadā. Jāņem vērā, ka konkrētajā gadījumā Air Baltic ir vienlaicīgi atvedis 6 personas, tātad pārliecināšanās, vai personām ir Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamie dokumenti vai nu nav notikusi vispār vai pieļauta rupja paviršība, vispār nekontrolējot Šengenas vīzās noteikto ieceļošanas reižu skaitu. Tādējādi secināms, ka Lēmumā piemērotais soda mērs nebūtu grozāms.

[4.13] Par samērīguma principa mērķi var uzskatīt valsts varas ierobežošanu indivīda tiesību un leģitīmo interešu vārdā. Samērīguma princips ir jāievēro, lai indivīda tiesību ierobežojums nepārsniegtu sabiedrības ieguvumu. Samērīguma principu visbiežāk pielieto, izdarot lietderības apsvērumus. Tomēr Lēmums nav administratīvais akts un tiek pamatots ar imperatīvam normām, proti, IL 21.pantu un LAPK 114.^{2}pantu, un tāpēc lietderības apsvērumi Lēmumā nav jānorāda.

Iestāde norāda, ka samērīguma principu it sevišķi piemēro gadījumos, kad ar valsts pārvaldes rīcību tiek ierobežotas personu pamattiesības, kuras ir noteiktas Satversmē. Izskatāmajā gadījumā ar Lēmumu netika ierobežotas personu pamattiesības, jo ar minēto administratīvo aktu uzlikts sods juridiskajai personai, līdz ar ko personu pamattiesības nav aizkārtas un pārkāpt samērīguma principu attiecībā uz personu privāttiesībām nav iespējams.

Samērīguma principa piemērošanu primāri jau nodrošināja likumdevējs, izdodot kādu konkrētu tiesību normu, izskatāmajā gadījumā Direktīvas 4.pantu un LAPK 114.^{2}pantu. Neskatoties uz to, ka likumdevējs jau ir vērtējis soda samērīgumu, Iestāde, piemērojot administratīvo sodu sankcijas ietvaros, ņem vērā samērīguma principu.

Lēmuma konstatējošajā daļā 6.punktā norādīts, ka Iestādes Rīgas pārvalde, nosakot sodu pārvadātājam ņēmusi vērā izdarītā pārkāpuma raksturu (Air Baltic nepievērš pienācīgu uzmanību pārvadāto ārzemnieku vīzām, uzturēšanās dienu skaitam un atzīmēm ceļošanas dokumentā) un atbildību pastiprinošo apstākli, kā arī apstākli, ka līdzīgs pārkāpums ar līdzīgiem lietas faktiskajiem apstākļiem fiksēts arī 2013.gada 30.janvārī administratīvā pārkāpuma lietā Nr.829-900-AA066877, sods izpildīts 2013.gada 5.martā, kas norāda uz Air Baltic nepienācīgu kontroli. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav piemērojams LAPK 114.^{2}panta sankcijā norādītais minimālais sods.

No minētās administratīvā pārkāpuma lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka Air Baltic savu pienākumu nepilda ar pienācīgu rūpību, jo personas uz Latvijas Republiku tika atvestas bez derīgas vīzas vai derīgas uzturēšanās atļaujas, kas nepieciešama ieceļošanai Latvijā vai citā Šengenas līguma dalībvalstī. Air Baltic savu vainu pārkāpumā neatzīst un nav nožēlojis. Pie tam vienlaicīgi ir atvestas 6 personas.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka Air Baltic neatzīst, ka izdarījis administratīvo pārkāpumu, gada laikā no pārkāpuma izdarīšanas pārvadātājs ir atkārtoti administratīvi sodīts par līdzīga pārkāpuma izdarīšanu un konkrētais gadījums nav radies Air Baltic tiesību normas nepareiza traktējuma rezultātā tā kā līdzīgi gadījumi (Air Baltic atvedis pasažierus ar vīzu, kura jau izmantota ieceļošanai Šengenā, kas tādējādi kļuvusi nederīga) jau ir tikuši konstatēti iepriekš, pie tam līdzīgās lietās Iestāde gan rakstveidā, gan tiesas sēdēs mutiski ir informējusi Air Baltic par vīzas derīguma Latvijā noteikšanas nosacījumiem, to ir norādījusi arī tiesa savos spriedumos, tāpēc konkrētais pārkāpums pēc savas būtības nav uzskatāms par mazsvarīgu.

Pārvadātājam Lēmumā piemērots naudas sods Ls 2100,00 apmērā, kas sastāda Eur 2988,03 par katru pārvadāto personu, kopā Ls 29 900,00, kas sastāda Eur 42 543,87.

Pārvadātāja saukšana pie administratīvās atbildības, piemērojot naudas sodu, ir personas disciplinēšana, lai turpmāk šādi pārkāpumi netiktu izdarīti un, eventuālo pārkāpumu rezultātā nerastos sabiedrībai kaitīgas sekas. Piemērojot administratīvo sodu, tas ir, īstenojot administratīvās atbildības sodošo funkciju, tiek aizsargāta noteiktā pārvaldes kārtība, valsts un sabiedriskā kārtība, nostiprināta likumība, novērsts tiesību pārkāpumus, pilsoņi audzināti likumu precīzas un stingras ievērošanas garā, ieaudzinot viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu pilsoņu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā, kā tas noteikts LAPK 1.pantā, kā arī stiprināta uzticēšanās skaidriem un pārskatāmiem ES legālās migrācijas noteikumiem.

Ņemot vērā minēto Air Baltic Lēmumā piemērotais naudas sods nebūtu grozāms.

Saskaņā ar LAPK 9.panta pirmo daļu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kura likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cieņīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Saskaņā ar LAPK 32.panta pirmo un otro daļu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Ņemot vērā minēto, kā arī LAPK 33. un 34.pantu un Lēmumā konstatēto, ka pastāv atbildību mīkstinoši apstākļi, proti, Air Baltic veicis virkni pasākumu, lai nodrošināti IL 21.panta pirmajā daļā paredzēto pienākumu izpildi, un, ka pastāv atbildību pastiprinošs apstāklis, proti, Air Baltic vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā neatzīst un gada laikā atkārtoti izdarīti 73 līdzīgi pārkāpumi, kuriem gada laikā stājušies spēkā otrās instances tiesas spriedumi, ar kuriem atzīts, ka pieļauts administratīvais pārkāpums, un beigusies sodu izpilde, kā arī šajā lēmumā izklāstītos apstākļus, Iestāde uzskata, ka Lēmums atstājams negrozāms.

[5] Par Iestādes lēmumu Air Baltic iesniedza sūdzību, lūdz to atcelt daļā par naudas soda noteikšanu, turpmāk norādīto iemeslu dēļ (lietas 6.-9.lapa).

[5.1] Sūdzībā Air Baltic atzīst savu pienākumu pārbaudīt pasažieru ceļošanas dokumentus atbilstoši IL 21.panta pirmajai daļai, kas atzīstama par vispārējo normu attiecībā pret likuma „Par aviāciju" 112.pantā iekļautajai speciālajai normai.

Tomēr Air Baltic nepiekrīt, ka, Iestādei būtu likumīgas tiesības palielināt Iestādes Rīgas pārvaldes piemēroto naudas sodu. Tāpat Air Baltic uzskata, ka Iestāde nav ņēmusi vērā nevienu atbildību mīkstinošu apstākli, kas norādīts Air Baltic sūdzībā.

[5.1] Regula 870/2013, ar kuru groza Regulu 2866/98, attiecībā uz euro kursu Latvijai, paredz, ka oficiālais valūtas kurss ir 0,702804 Latvijas lati par vienu euro. Protokols administratīvā pārkāpuma lietā sastādīts pirms 2014.gada 1.janvāra, kad spēkā bija panta redakcija par panta sankcijā paredzēto minimālo soda sankciju 1700 latu.

Tātad minimālā sankcija nosakāma 2418,88 euro. Lēmumā ir kļūdaini noteikts, ka naudas sods 12 600 latu apmērā būtu palielināms līdz 29 900 latiem jeb 42 543,87 euro. Atbilstoši likumīgajam valūtas kursam, Iestādes Rīgas pārvaldes noteiktais sods nevar pārsniegt 17 928,18 euro. Tātad ar Lēmumu ir pārkāpts arī kriminālatiesību princips, kas aizliedz bargāka soda piemērošanu ar atpakaļejošu spēku. *Reformatio in peius* princips aizliedz pasliktināt privātpersonas stāvokli tikai tā apstākļa dēļ, ka persona iesniegusi sūdzību par Iestādes lēmumu).

[5.2] Pareizā soda sankcijas aprēķina rezultātā konstatējams, ka atbilstoši LAPK $114.^2$panta spēkā esošajai redakcijai 2013.gada 9.novembrī, soda sankcija būtu 14 513,29 euro par sešiem pasažieriem.

[5.3] LAPK 32. un 33.pants nosaka valsts iestāžu pienākumu ņemt vērā vainu mīkstinošus apstākļus. Šajā gadījumā Iestādei tika iesniegti pierādījumi, ka lidostas pārstāvji un Air Baltic darīja visu, lai šādi gadījumi neatkārtotos, un ka šis gadījums ir pilnībā konkrēto darbinieku pieļauta kļūda. Tātad, Air Baltic lidostas pārstāvjiem norādīja, ka tika pārkāpti Šengenas robežu kodeksa noteikumi, jo minēto pasažieru vīzas jau bija izmantotas, uz ko lidostas pārstāvji sniedza atbildi, ka:

1) darba attiecības ir pārtrauktas ar kļūdu pieļāvušajiem darbiniekiem;

2) darbinieku instruktāžās tiks pastiprināti uzsvērts, cik dārgi šādas kļūdas maksā, un rūpīgi jāizvērtē pasažieru iesniegti, dokumenti un visas to sastāvdaļas.

Kā atbildību mīkstinošs arī vērtējams no konkrētās lidostas pārvadāto pasažieru iepriekš konstatētais rādītājs. Kopš 2011.gada sākuma Telavivas lidostas darbinieku sniegums, pārbaudot pasažieru dokumentus, ir izcils. Visā 2013.gadā šis ir Telavivas lidostas

pirmais līdzīgais gadījums. Telavivas lidostā šis ir vispār pirmais gadījums, kad darbinieki nav pietiekami rūpīgi konstatējuši, ka uzrādītās vīzas jau vienreiz bijušas izmantotas.

[6] Tiesā saņemti lestādes rakstveida paskaidrojumi (lietas 103.-108.lapa).

[6.1] Iestāde norāda, ka 2013.gada 9.novembrī Air Baltic ar avioreisuBT - 772 Telaviva - Rīga uz Latvijas Republiku atveda sešus Baltkrievijaspilsoņus.

Pie līdzīgiem apstākļiem, kāds ir konkrētajā gadījumā, Air Baltic ir piemēroti administratīvie sodi, tā kā Air Baltic nav pierādījis, ka tā rīcībai, atvedot šādu pasažieri, būtu bijis kāds attaisnojošs iemesls, kas nepieļautu administratīvo atbildību.

[6.2] Air Baltic norāda, ka Iestāde ar Lēmumu nolēmusi atstāt negrozītu Iestādes Rīgas pārvaldes 2013.gada 4.decembra lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.829-900-AA069866, ar kuru Air Baltic piemērots administratīvais naudas sods Ls 2100 par katru nelikumīgi pārvadāto personu (Ls 2100 X 6 personas = Ls 12 600).

Arī no Lēmuma nolēmuma daļas redzams, ka Air Baltic piemērots administratīvais sods Ls 2100 par katru nelikumīgi pārvadāto personu. Lēmuma nolēmuma daļā norādīts, ka Ls 2100 sastāda Eur 2988,03.

Līdz ar to secināms, ka aprēķinot kopējo summu, tas ir, aprēķinot administratīvā soda apmēru par 6 minēto personu atvešanu tā ir vienāda ar Ls 12 600, kas sastāda Eur 17 928,18. Līdz ar to nolēmuma daļā ir pieļauta matemātiska aprēķina kļūda, aprēķinot kopējo maksājamo summu par visu sešu personu atvešanu.

Saskaņā ar LAPK 278.^{1}panta trešo daļu institūcija (amatpersona), kura pieņēmusi lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pēc savas iniciatīvas vai pēc administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieka lūguma var izlabot lēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas, ja tas nemaina lēmuma būtību.

Tā kā minētā matemātiskā aprēķina kļūda nemaina lēmuma būtību un no Lēmuma nolēmuma ir saprotams, ka par vienas personas atvešanu iesniedzējam piemērots administratīvais naudas sods Ls 2100 apmērā, kas sastāda Eur 2988,03, tad Iestāde nolēma labot Lēmuma 1.rindkopā un nolēmuma daļas 1.punktā esošo matemātiskā aprēķina kļūdu, izsakot to šādā redakcijā: „(...) kopā Ls 12 600,00, kas sastāda Eur 17 928,18 (...)".

Ņemot vērā minēto, no lietas apstākļiem izriet, ka Iestāde nav palielinājusi administratīvo sodu, un Air Baltic sūdzība šajā daļā nav pamatota.

[6.3] Air Baltic sūdzībā norāda, ka Iestāde nav ņēmusi vērā, pieņemot Lēmumu, nevienu atbildību mīkstinošu apstākli, kas norādīts Air Baltic sūdzībā.

Iestāde nepiekrīt minētajam argumentam un norāda, ka Lēmumā ir ņemts vērā arī LAPK 33.panta regulējums, proti, ka Air Baltic ir veicis virkni pasākumu, lai nodrošinātu IL 21.panta pirmajā daļā paredzēto pienākumu izpildi. Taču Iestāde ir ņēmusi vērā arī LAPK 34.panta regulējumu, proti, to, ka Air Baltic vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā neatzīst (atzīst tikai IL 21.pantā noteiktos pienākumus), viena gada laikā atkārtoti izdarīti 73 līdzīgi pārkāpumi (stājies spēkā otrās instances tiesas spriedums un sods izpildīts), vienlaikus nelikumīgi atvestas 6 personas, kas norāda ne tikai uz atsevišķu neuzmanību dokumentu pārbaudē, bet rupju paviršību, tā kā personu uzrādīto vīzu nederīgumu bija vienkārši konstatēt. Ņemot vērā minēto, Iestāde uzskatīja, ka sākotnējā lēmumā piemērotais soda apmērs nav grozāms.

[6.4] Air Baltic norāda, ka minētais administratīvais pārkāpums ir pilnībā konkrēto darbinieku pieļauta kļūda.

LAPK normās tiesību pārkāpumi formulēti tā, ka administratīvā atbildība draud par kāda priekšraksta pārkāpšanu vai tā neievērošanu, kas izpaužas darbībā vai bezdarbībā (rīcībā). Tas nozīmē, ka jābūt kādam citam administratīvajam tiesību aktam, kas šo darbību reglamentē, un tajā izteiktā priekšraksta neizpildīšanas juridiskās sekas ir administratīvā soda piemērošana saskaņā ar LAPK atbilstošo pantu vai panta daļu *(Krastiņš U. Konceptuāli par vainu administratīvajās tiesībās, Jurista. Vārds, Nr.23 (476), 2007. gada 5. jūnijs).*

Attiecīgi secināms, ka, ja IL 21.panta pirmajā daļā ir uzlikts Air Baltic pienākums pārliecināties par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, un Air Baltic minētos noteikumus nepilda vai neievēro, bet LAPK 114.^{2}pantā par šāda pienākuma nepildīšanu vai noteikuma neievērošanu ir paredzēta atbildība, tad IL 21.panta pirmajā daļā noteikto normu, kas Air Baltic nosaka konkrētu pienākumu nepieļaut šādu darbību vai bezdarbību (rīcību), neievērošana, ir administratīvi sodāma saskaņā ar attiecīgo LAPK 114.^{2}pantu.

Tiesu praksē ir atzīts, ka juridiskas personas rīcība un atbildība par pieļautajām kļūdām, kas rezultējas pārkāpuma izdarīšanā, vienmēr ir kāda konkrēta cilvēka rīcības sekas. Tādējādi juridiskai personai nereti jāuzņemas atbildība par to pārstāvošo personu prettiesisko darbību vai bezdarbību un tā nevar deleģēt savu atbildību.

Uz minēto norāda arī Administratīvā apgabaltiesa 2011.gada 10.oktobra spriedumā lietā Nr.A42702809, secinot, ka lēmumā piemērotās LAPK 114.^{2}panta normas subjekts ir tieši Air Baltic, kurš savu atbildību nevar deleģēt citai personai. Nav nozīmes, vai par to, vai pārvadātajām personām ir robežas šķērsošanai nepieciešamie ceļošanas dokumenti, pārliecinās pats pārvadātājs vai ar citas personas starpniecību, vai pat nepārliecinās vispār, ja paļaujas, ka pārvadājamās personas ir pietiekami informētas un likumpaklausīgas.

Apgabaltiesa cita starp piekrīt lestādei, ka pārvestā personasavam izvēlētajam ceļošanas maršrutam un nepieciešamībai ieceļot Šengenas valstu teritorijā bez vīzas robežpārbaudes laikā lestādē nenodrošināja pierādījumus, uz kuru pamata lestāde būtu tiesīga personai izsniegt vīzu uz robežas. Pierādījumu vākšana šajā jautājumā nav lestādes kompetencē.

No minētā izriet, ka Air Baltic nevar deleģēt savu atbildību konkrētiem lidostas darbiniekiem, ja ar IL 21.panta pirmo daļu un likumā „Par aviāciju" 112.panta pirmo daļu ir uzlikts pienākums pārvadātājam, kuru tas nepilda, bet LAPK 114.^{2}pantā pārvadātājam ir paredzēta atbildība.

Papildus paskaidro, ka lestāde pilnībā pievienojas Apgabaltiesas secinājumam 2013.gada 19.augusta spriedumā lietā Nr.142116210, ka izskatāmajā gadījumā likumdevējs ir izvērtējis šāda pārkāpuma raksturu un atzinis, ka šāda darbība pati par sevi ir administratīvi sodāma, nosakot konkrētu sodu, neatkarīgi no faktiskā apdraudējuma sabiedrības interesēm kopumā. (...) Kā jau to atzinusi pirmās instances tiesa, situācijā, kad personai nav derīga vīza ieceļošanai Latvijas Republikā, turklāt to ir ļoti vienkārši konstatēt, pārvadātāja atbrīvošana no administratīvās atbildības būtu nesamērīga un nelietderīga, jo pārkāpums ir būtisks.

Ņemot vērā minēto, lestādes ieskatā, arī konkrētajā gadījumā likumdevējs ir izvērtējis konkrētā pārkāpuma raksturu un ir atzinis, ka šāda darbība pati par sevi ir administratīvi sodāma, jo Air Baltic ar savu prettiesisko rīcību ir ignorējis Šengenas zonā noteikto ārzemnieku pārvadāšanas kārtību, un to, ka personu ieceļošana Latvijas teritorijā bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, kas nepieciešama Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai, nav atļauta.

lestādes ieskatā, tam, vai pārkāpumam ir formāls sastāvs un vai tas ir radījis kādas sekas vai nē, konkrētā gadījumā pie 72 atkārtotiem pārkāpumiem gada laikā, kuriem stājies spēkā Administratīvās apgabaltiesas vai Rīgas apgabaltiesas nolēmums (visos gadījumos atzīts, ka pārkāpums ir pieļauts, un minētie spriedumi skatāmi: www.tiesas.lv) nav nozīmes. Pretējā gadījumā zaudētu jēgu tās tiesību normas, kas atļauj pārvadāt tikai tādas personas, kurām ir normatīvajos aktos paredzētie dokumenti, un tas veicinātu tiesisko nihilismu sabiedrībā, radītu iespaidu, ka pārvadātājam ārzemnieka noteiktā ieceļošanas kārtība un prasība pēc derīga ceļošanas dokumenta, kas noteikta IL, nav stingri jāievēro vai nav jāievēro vispār, un ka arī citas personas uz Latviju var vest trešo valstu valstspiederīgos bez derīgiem dokumentiem, kas nepieciešami Latvijas valsts robežas šķērsošanai.

lestāde norāda, ka derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas konstatēšana ir vienkārša. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, kā arī apsvērumus, kas norādīti Lēmumā, lestādes ieskatā, Air Baltic pieļauto administratīvo pārkāpumu nevar atzīt par mazsvarīgu un piemērotais sods ir samērīgs.

Air Baltic varēja jau pirms personu pārvadāšanas atturēt personas no brauciena uz Latviju, kā arī norādīt uz to, ka personas Latvijā ieceļot nav tiesīgas. Šāda rīcība novērstu gan personu, gan arī pārvadātāja tiesību pārkāpumu.

Arī tiesu praksē ir atzīts, ka pie līdzīgiem lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kad Air Baltic ir atvedis personas bez ieceļošanas tiesībām, pārvadātājs ir vainojams administratīvajā pārkāpumā un ir administratīvi sodāms. Air Baltic nevar savu atbildību

deleģēt citām personām, tā kā administratīvā pārkāpuma subjekts ir pats pārvadātājs.

Motīvu daļa

[7] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka sūdzība ir pamatota daļēji.

[8] LAPK 289.^{13}panta trešā daļa nosaka, ka ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Novērtējusi pārsūdzēto lēmumu un Iestādes iesniegtos paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka Lēmumā, motīvu daļā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, Iestāde ir pareizi, vispusīgi un pilnīgi novērtējusi iepriekš norādītos pierādījumus, līdz ar to tiesa pievienojas Iestādes motivācijai un izvērstāku argumentu izklāstu šajā daļā nenorāda.

[9] Par Air Baltic norādītajiem argumentiem sūdzībā tiesa papildus norāda.

No iestādes Lēmuma izriet, ka Air Baltic ir saukts pie atbildības par LAPK 114.^{2}pantā paredzēto pārkāpumu. Šis pants paredz atbildību par tādu valstu pilsoņu pārvadāšanu, kuras nav ES vai EEZ dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku, ja minētajām personām nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu un ja to veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu.

Tātad, lai atzītu, ka ir izdarīts LAPK 114.^{2}pantā paredzētais pārkāpums, ir jākonstatē, ka:

1) ir pārvadāti tādu valstu pilsoņi, kuras nav ES vai EEZ dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku;

2) pārvadātajai personai nav Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu;

3) pārvadāšanu veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu.

Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka Air Baltic darbībās lēmumā minētajā gadījumā ir saskatāmi visi LAPK 114.^{2}pantā paredzētie pārkāpuma sastāva objektīvo pusi veidojošie elementi.

Lietā nav strīda par to, ka ir pārvadāti tādas valsts pilsoņi, kas nav ES vai EEZ dalībvalsts. 2014.gada 4.maijā Air Baltic ar avioreisu BT-712 (Telaviva – Rīga) uz Latvijas Republiku atveda Baltkrievijas pilsoņus, kas uzrādīja derīgas Baltkrievijas pilsoņa pases.

Lietā nav strīda par to, ka Baltkrievija nav ES vai EEZ dalībvalsts.

Lietā nav strīda arī par to, ka saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu, Regulu Nr.539/2001 un IL šīm personām ieceļošanai Latvijā bija nepieciešams derīgs ceļošanas dokuments un derīga vīza. Personām bija derīga pase, taču personas 2013.gada 9.novembrī mēģināja šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu lidostas „Rīga" robežkontroles punktā bez vīzas vai uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā vai Šengenas valstu teritorijā, jo Vīzas ielīmē norādītais atļautais uzturēšanās dienu skaits Šengenas valstu teritorijā jau bija izmantots, līdz ar to, tiesa secina, ka lietā nav strīda arī par to, ka personām nebija Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu. Air Baltic to nenoliedz.

[10] Par noteikto sodu Air Baltic norāda, ka Lēmumā kļūdaini noteikts, ka naudas sods Ls 12 600,00 būtu palielināms līdz Ls 29 000,00 jeb Eur 42543,87.

Tiesa secina, ka Iestāde paskaidrojumā ir atzinusi, ka Lēmumā ir ieviesusies matemātiskā aprēķina kļūda norādot, ka minētā matemātiskā aprēķina kļūda nemaina lēmuma būtību un no Lēmuma ir saprotams, ka par vienas personas atvešanu iesniedzējam piemērots administratīvais naudas sods Ls 2100 apmērā, kas sastāda Eur 2988,03. Līdz ar to secināms, ka aprēķinot kopējo summu, tas ir, aprēķinot administratīvā soda apmēru par 6 minēto personu atvešanu tā ir vienāda ar Ls 12 600, kas sastāda Eur 17

928,18.

Līdz ar to nolēmuma daļā ir pieļauta matemātiska aprēķina kļūda, aprēķinot kopējo maksājamo summu par visu sešu personu atvešanu.

Iestāde, saskaņā ar LAPK 278.[1]panta trešo daļu, ar paskaidrojumu nolēma labot Lēmuma 1.rindkopā un nolēmuma daļas 1.punktā esošo matemātiskā aprēķina kļūdu, izsakot to redakcijā, „(...) kopā Ls 12 600,00, kas sastāda Eur 17 928,18 (...)".

Ņemot vērā minēto, no konstatētajiem lietas apstākļiem izriet, ka Iestāde pēc būtības nav palielinājusi administratīvo sodu, bet pieļāvusi acīmredzamu matemātiskā aprēķina kļūdu.

Tiesa norāda, ka Iestāde ar paskaidrojumu nevarēja izlabot Lēmumā ieviesušos matemātiskā aprēķina kļūdu, līdz ar to tiesa ar spriedumu labo, Lēmumā 1.rindkopā minēto matemātiskā aprēķina kļūdu, un groza Lēmuma rezolutīvo daļu, nemainot lēmumu pēc būtības, un Air Baltic sūdzību šajā daļā atzīst par pamatotu.

[11] Par Air Baltic konstatēto par to, ka atbilstoši LAPK 114.[2]panta (spēkā esošajai redakcijai 2013.gada 9.novembrī) soda sankcija būtu Eur 14 513,29, tiesa norāda sekojošo.

Uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi spēkā esošā LAPK 114.[2]panta sankcija noteica sodu no Ls 1700,00 līdz Ls 2800,00 par katru pārvadāto personu, un Air Baltic norādītā sankcija Eur 14 513,29 būtu pareiza tikai tajā gadījumā, ja Air Baltic būtu piemērots sods minimālā apmērā, proti, Ls 1700,00 par katru pārvesto personu.

Taču Iestāde, izvērtējot lietas materiālus, ņemot vērā atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus, nolēma sodīt Air Baltic par katru pārvesto personu ar sodu Ls 2100,00 kas par sešām personām ir Ls 12 600 jeb Eur 17 928,18.

Tiesa secina, ka Air Baltic ir veikusi nepareizu soda sankcijas aprēķinu, un konstatē, ka Iestāde paskaidrojumos norādījusi uz korektu soda aprēķinu, kas kopā par sešām personām ir Eur 17 928,18.

[12] Air Baltic norāda, ka Iestāde, pieņemot Lēmumu, nav ņēmusi vērā tās atbildību mīkstinošo apstākli, proti, Air Baltic ir darījusi visu nepieciešamo, lai līdzīgi gadījumi vairs neatkārtotos, kā arī to, ka kopš 2011.gada Telavivas lidostas darbinieku darbs attiecībā uz personu kontroli ir izcils, un 2013.gada laikā šis ir pirmais gadījums, kad Telavivas lidostas darbinieki nav konstatējuši, ka personām nav Latvijas Republikas robežas šķērsošanai nepieciešamo dokumentu.

Tiesa konstatē, ka Iestāde, pieņemot Lēmumu, ir ņēmusi vērā kā atbildību mīkstinošo apstākli to, ka Air Baltic veikusi virkni pasākumu, lai nodrošinātu savu, IL 21.pantā paredzēto, pienākumu izpildi.

Savukārt to, ka konkrētais pārkāpums ir pirmais gadījums Telavivas lidostā 2013.gadā, tiesas ieskatā nevar vērtēt kā atbildību mīkstinošu apstākli.

Saskaņā ar LAPK 33.pantu atbildību nemīkstina apstāklis, ja pārkāpums izdarīts pirmo reizi. Turklāt tiesa atzīst, ka Air Baltic darbība, kuras rezultātā tiek konstatēti administratīvie pārkāpumi, nav vērtējama atsevišķi kādas konkrētas lidostas darbības teritorijā, bet gan Air Baltic darbībā konstatētie administratīvie pārkāpumi kopumā. Līdz ar to Air Baltic arguments, ka Telavivas lidostā šis ir pirmais pārkāpums 2013.gada laikā, tiesas ieskatā nav atbildību mīkstinošs apstāklis, bet drīzāk vērtējams, kā atbildību pastiprinošs apstāklis, ņemot vērā Air Baltic iepriekš konstatētos administratīvos pārkāpumus, kas ir līdzīgi pārkāpumi šajā lietā konstatētajam pārkāpumam, un par ko Air Baltic ir sodīts, kā to norāda Iestāde Lēmumā un paskaidrojumos, un ko Air Baltic arī nenoliedz.

[13] Par citiem Air Baltic sūdzībā norādītajiem argumentiem tiesa norāda, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(sk. Senāta 2004.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-216/2004 8.punktu; 2005.gada 22. novembra sprieduma lietā Nr.SKA-378/2005 12.punktu)*.

Līdz ar to tiesas ieskatā citi Air Baltic argumenti, nav atsevišķi argumentējami, jo tiem nav būtiskas ietekmes uz lietas izskatīšanas rezultātu.

[14] Tiesa vērtē, vai Air Baltic piemērotais administratīvā soda apmērs Eur 17 928,18 par sešām personām, uzskatāms par samērīgu.

Saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab pārkāpējs, kā arī citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

LAPK 114.^{2}panta sankcija ir noteikta amplitūdā no Eur 3000,00 līdz Eur 5000,00 par katru atvesto personu. Iestāde par konkrēto pārkāpumu ir piemērojusi naudas sodu Eur 2988,03 par katru personu, bet kopā par sešām personām Eur 17 928,18, savu nostāju pamatojot ar argumentu, ka Air Baltic šāda veida pārkāpumu izdara ļoti bieži. Lēmumā norādīts, ka noteiktais sods ir atbilstošs, ņemot vērā pārkāpumu biežumu, raksturu un izdarītā pārkāpuma smagumu.

LAPK 32.pants paredz, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesa konstatē, ka LAPK 114.^{2}pants attiecas uz ļoti atšķirīgām situācijām – gan tādām, kad atvestajai personai ir ceļošanas dokumenti, taču tie neatbilst visām normatīvo aktu prasībām, gan tādām, kad pārvadātājs uz Latvijas Republiku ir atvedis personas, kurām nav visu ceļošanas dokumentu (piemēram, ir pase, bet nav vīzas), gan arī tādām, kad personai vispār nav ceļošanas dokumentu.

Šajā lietā pasažieri mēģināja šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu lidostas „Rīga" robežkontroles punktu bez dokumentiem, kas tiem dotu tiesības ieceļot Šengenas teritorijā.

Iestāde ir konstatējusi apstākļus, kas pastiprina atbildību, proti, LAPK 34.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka atbildību par administratīvo pārkāpumu pastiprina, ja gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona jau administratīvi sodīta, kam tiesa piekrīt.

Taču tiesa pretēji Iestādes Lēmumā norādītajam par Air Baltic atbildību pastiprinošo apstākli neatzīst to apstākli, ka Air Baltic neatzīst savu vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Tiesa norāda, ka Iestāde pamatoti par Air Baltic atbildību mīkstinošu apstākli atzina, ka Air Baltic veikusi virkni pasākumu, lai uzlabotu situāciju, kā rezultātā līdzīgu administratīvo pārkāpumu skaits Air Baltic ir mazinājies.

Tādējādi tiesa atzīst, ka naudas sods, ir atzīstams par samērīgu un pārkāpumam atbilstošu.

[16] Iestāde atbilstoši LAPK 243.pantam, pareizi novērtējusi pierādījumus administratīvā pārkāpuma lietā un pamatoti atzinusi Air Baltic par vainīgu LAPK 114.^{2}panta paredzētā pārkāpuma izdarīšanā.

[17] Tiesa, ņemot vērā sūdzībā minētos apstākļus [5.1] norāda, ka ir pamats Lēmuma grozīšanai daļā par Ai Baltic uzliktā naudas soda apmēru.

[18] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Iestādes Lēmums ir grozāmsdaļā par uzliktā naudas soda apmēru, bet pārējā daļā atstājams negrozīts, bet Air Baltic sūdzība apmierināma daļēji.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar LAPK 289.^{12}., 289.^{13}., 289.^{17}.,289.^{18}pantu, tiesa

nosprieda

grozīt Valsts robežsardzes 2014.gada 21.janvāra lēmumu Nr.8 daļā par uzliktā naudas soda apmēru.

Par LAPK 114.^{2}panta pārkāpumu AS „Air Baltic Corporation" reģistrācijas Nr.40003245752, uzlikt naudas sodu Ls 2100,00, kas sastāda Eur 2988,03 par katru pārvadāto personu, kopā Ls 12 600, kas sastāda Eur 17 928,18.

Pārējā daļā atstāt negrozītu Valsts robežsardzes 2014.gada 21.janvāra lēmumu Nr.8.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā 2014.gada 13.augustā.

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Ādamsone-Struža